

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ  
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**  
Кафедра овочівництва і закритого ґрунту

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**  
Декан агробіологічного факультету  
\_\_\_\_\_ Віталій КОВАЛЕНКО  
« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2025 р.

**«СХВАЛЕНО»**  
на засіданні кафедри овочівництва  
і закритого ґрунту  
протокол 11 від « 29 » травня 2025р.  
Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Іван ФЕДОСІЙ

**«РОЗГЛЯНУТО»**  
Гарант ОП Агрономія  
\_\_\_\_\_ Володимир МОКРІЄНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
ОВОЧІВНИЦТВО**

|                  |                                   |
|------------------|-----------------------------------|
| Галузь знань     | 20 Аграрні науки та продовольство |
| Спеціальність    | 201 «Агрономія»                   |
| Освітня програма | Агрономія                         |
| Факультет        | агробіологічний                   |

Розробник: доцент, кандидат с.-г. наук, Кутовенко Віра Богданівна

**Київ – 2025 р.**

### Опис навчальної дисципліни *Овочівництво*

У дисципліні овочівництво висвітлюються біологічні особливості овочевих рослин, способи розмноження, вирощування розсади, догляд за рослинами та збирання врожаю. Вивчаються технології вирощування овочевих культур у відкритому ґрунті з метою отримання високих врожаїв за найменших затрат праці й коштів на одиницю продукції. На практичних заняттях вивчаються класифікації, походження, народногосподарське значення, морфологічні особливості, вимоги до умов навколишнього середовища, сортимент овочевих рослин. Приділяється увага вивченню насіння овочевих культур, розрахунків потреби господарства у насінні та садивному матеріалі, способів сівби насіння та схем висаджування розсади.

| Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь            |                      |                       |
|----------------------------------------------------------------------------|----------------------|-----------------------|
| Освітній ступінь                                                           | Бакалавр             |                       |
| Спеціальність                                                              | 201 «Агрономія»      |                       |
| Освітня програма                                                           | Агрономія            |                       |
| Характеристика навчальної дисципліни                                       |                      |                       |
| Вид                                                                        | Обов'язкова          |                       |
| Загальна кількість годин                                                   | 120                  |                       |
| Кількість кредитів ECTS                                                    | 4                    |                       |
| Кількість змістових модулів                                                | 3                    |                       |
| Курсовий проект (робота)<br>(якщо є в робочому навчальному плані)          |                      |                       |
| Форма контролю                                                             | Екзамен              |                       |
| Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання        |                      |                       |
|                                                                            | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Курс (рік підготовки)                                                      | третій               | четвертий             |
| Семестр                                                                    | 5                    | 7                     |
| Лекційні заняття                                                           | 30 год.              | 16 год.               |
| Практичні заняття                                                          | 30 год.              | 16 год.               |
| Самостійна робота                                                          | 60 год.              | 88 год.               |
| Індивідуальні завдання                                                     | 0 год.               | 0 год.                |
| Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти | 4 год.               |                       |

## **1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

**Мета.** Підготовка висококваліфікованих агрономів з овочівництва ґрунтується на сучасних досягненнях агрономічної науки і передовій світовій практиці. З цією метою спеціаліст повинен отримати глибокі знання з біології та технології вирощування овочевих культур у відкритому ґрунті. При цьому основна увага повинна надаватися механізації, автоматизації та хімізації процесів виробництва, системі боротьби з шкідниками і хворобами рослин, підвищенню продуктивності праці та виробництву високоякісної продукції, придатної для тривалого зберігання. Значна увага також повинна надаватися конвеєрному виробництву товарної продукції протягом усього року.

Студент повинен оволодіти глибокими знаннями з біології та технології вирощування високоякісного товарного врожаю овочевих культур, його допустимо екологічно чистої продукції в державних, орендних, фермерських, селянських господарствах. А також набуті знань для управління агропромисловими районами та обласними службами України з метою впровадження новітніх технологій одержання високоякісної товарної, екологічно допустимої овочевої продукції.

### ***Набуття компетентностей:***

#### **інтегральна компетентність (ІК):**

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

#### **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 6 - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 7 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;  
спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1 - здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин;

СК 2. здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції;

СК 3. знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин;

СК 4. здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач;

СК 8. здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур, шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.

### ***Програмні результати навчання***

ПРН 6 - демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії;

ПРН 11 - ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН 12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог;

ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог;

ПРН 14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог;

ПРН 15. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції;

## **2. Програма та структура навчальної дисципліни**

для повного терміну денної (заочної) форм здобуття вищої освіти

| Назви змістових модулів і тем                                                                                      | Кількість годин |        |              |    |     |     |      |              |              |    |     |     |      |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------|--------------|----|-----|-----|------|--------------|--------------|----|-----|-----|------|--|
|                                                                                                                    | денна форма     |        |              |    |     |     |      | Заочна форма |              |    |     |     |      |  |
|                                                                                                                    | тижні           | усього | у тому числі |    |     |     |      | усього       | у тому числі |    |     |     |      |  |
|                                                                                                                    |                 |        | л            | п  | лаб | інд | с.р. |              | л            | п  | лаб | інд | с.р. |  |
| 1                                                                                                                  | 2               | 3      | 4            | 5  | 6   | 7   | 8    | 9            | 10           | 11 | 12  | 13  | 14   |  |
| <b>Модуль 1. Біологічні особливості овочевих культур. Загальні прийоми догляду за рослинами та збирання врожаю</b> |                 |        |              |    |     |     |      |              |              |    |     |     |      |  |
| Тема 1. Вступ. Народногосподарське значення овочів. Завдання і тенденції розвитку овочівництва.                    | 1               | 4      | 2            |    |     |     | 2    | 3            | 2            |    | -   |     | 1    |  |
| Тема 2. Біологічні особливості овочевих культур                                                                    | 2               | 9      | 2            | 4  |     |     | 3    | 10           | -            | 2  |     |     | 8    |  |
| Тема 3. Розмноження овочевих культур. Насіння.                                                                     | 3               | 6      | 2            | 2  |     |     | 2    | 2            | -            | -  |     |     | 2    |  |
| Тема 4. Сівба насіння та висаджування розсади. Розрахунок потреби господарства у розсаді і посівному матеріалі     | 4               | 7      | 2            | 2  |     |     | 3    | 10           | -            | 2  |     |     | 8    |  |
| Тема 5. Загальні прийоми догляду за рослинами та збирання врожаю овочевих культур                                  | 5               | 6      | 2            | -  |     |     | 4    | 7            | -            |    | -   |     | 7    |  |
| Разом за модулем 1                                                                                                 | 32              |        | 10           | 8  |     |     | 14   | 32           | 2            | 4  |     |     | 26   |  |
| <b>Модуль 2. Овочеві культури агробіологічних груп капустяні та плодові. Технологія їх вирощування</b>             |                 |        |              |    |     |     |      |              |              |    |     |     |      |  |
| Тема 1. Овочеві культури групи Капустяних                                                                          | 6-7             | 16     | 4            | 4  |     |     | 8    | 16           | 2            | 2  |     |     | 12   |  |
| Тема 2. Овочеві культури родини Пасльонові                                                                         | 8               | 15     | 3            | 4  |     |     | 8    | 16           | 2            | 2  |     |     | 12   |  |
| Тема 3. Овочеві культури родини Гарбузові                                                                          | 9               | 15     | 3            | 4  |     |     | 8    | 16           | 2            | 2  |     |     | 12   |  |
| Тема 4. Овочеві культури родини Бобові і Тонконогові                                                               | 10              | 4      | 1            | 1  |     |     | 2    | 8            | 2            |    | -   |     | 6    |  |
| Разом за модулем 2                                                                                                 | 50              |        | 11           | 13 |     |     | 26   | 56           | 8            | 6  |     |     | 42   |  |
| <b>Модуль 3. Овочеві культури групи коренеплоди, цибулинні, зеленні і багаторічні. Технологія їх вирощування</b>   |                 |        |              |    |     |     |      |              |              |    |     |     |      |  |
| Тема 1. Овочеві культури групи                                                                                     | 11-12           | 12     | 3            | 3  |     |     | 6    | 10           | 2            | 2  |     |     | 6    |  |

|                                           |     |    |    |    |  |  |    |     |    |    |  |  |    |
|-------------------------------------------|-----|----|----|----|--|--|----|-----|----|----|--|--|----|
| Коренеплідних                             |     |    |    |    |  |  |    |     |    |    |  |  |    |
| Тема 2. Овочеві культури групи Цибулинних | 13  | 10 | 2  | 2  |  |  | 6  | 8   | 2  | -  |  |  | 6  |
| Тема 3. Зеленні овочеві культури          | 14  | 8  | 2  | 2  |  |  | 4  | 8   | 2  | 2  |  |  | 4  |
| Тема 4.. Багаторічні овочеві культури     | 15  | 8  | 2  | 2  |  |  | 4  | 6   | 2  |    |  |  | 4  |
| Разом за модулем 3                        | 38  |    | 9  | 9  |  |  | 20 | 32  | 6  | 6  |  |  | 20 |
| Усього годин                              | 120 |    | 30 | 30 |  |  | 60 | 120 | 16 | 16 |  |  | 88 |

### 3. Теми лекцій

| № з/п | Назва теми                                                                                             | Кількість годин |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Вступ. Народногосподарське значення овочів. Завдання і тенденції розвитку овочівництва.                | 2               |
| 2     | Біологічні особливості овочевих культур                                                                | 2               |
| 3     | Розмноження овочевих культур. Насіння.                                                                 | 2               |
| 4     | Сівба насіння та висаджування розсади. Розрахунок потреби господарства у розсаді і посівному матеріалі | 2               |
| 5     | Загальні прийоми догляду за рослинами та збирання врожаю овочевих культур                              | 2               |
| 6     | Овочеві культури групи Капустяних                                                                      | 4               |
| 7     | Овочеві культури родини Пасльонові                                                                     | 3               |
| 8     | Овочеві культури родини Гарбузові                                                                      | 3               |
| 9     | Овочеві культури родини Бобові і Тонконогові                                                           | 1               |
| 10    | Овочеві культури групи Коренеплідних                                                                   | 3               |
| 11    | Овочеві культури групи Цибулинних                                                                      | 2               |
| 12    | Зеленні овочеві культури                                                                               | 2               |
| 13    | Багаторічні овочеві культури                                                                           | 2               |
|       | Разом                                                                                                  | 30              |

### 4. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми                                   | Кількість годин |
|-------|----------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Класифікація овочевих культур                | 4               |
| 2     | Насіння овочевих культур                     | 2               |
| 3     | Розрахунок потреби господарства у розсаді    | 2               |
| 4     | Овочеві культури групи Капустяних            | 4               |
| 5     | Овочеві культури родини Пасльонові           | 4               |
| 6     | Овочеві культури родини Гарбузові            | 4               |
| 7     | Овочеві культури родини Бобові і Тонконогові | 1               |
| 8     | Овочеві культури групи Коренеплідних         | 3               |
| 9     | Овочеві культури групи Цибулинних            | 2               |
| 10    | Зеленні овочеві культури                     | 2               |
| 11    | Багаторічні овочеві культури                 | 2               |
|       | Разом                                        | 30              |

### 5. Теми самостійної роботи

| № | Назва теми | Кількість |
|---|------------|-----------|
|---|------------|-----------|

| з/п |                                                                                         | годин |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| 1   | Вступ. Народногосподарське значення овочів. Завдання і тенденції розвитку овочівництва. | 2     |
| 2   | Біологічні особливості овочевих культур                                                 | 3     |
| 3   | Розмноження овочевих культур                                                            | 2     |
| 4   | Сівба насіння та висаджування розсади                                                   | 3     |
| 5   | Загальні прийоми догляду за рослинами та збирання врожаю овочевих культур               | 4     |
| 6   | Овочеві культури групи Капустяних                                                       | 8     |
| 7   | Овочеві культури групи Плодових                                                         | 18    |
| 8   | Овочеві культури групи Коренеплідних                                                    | 6     |
| 9   | Овочеві культури групи Цибулинних                                                       | 6     |
| 10  | Зеленні овочеві культури                                                                | 4     |
| 11  | Багаторічні овочеві культури                                                            | 4     |
|     | Разом                                                                                   | 60    |

#### 6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен, модульні тести, захист практичних робіт, розрахункові роботи

#### 7. Методи навчання:

лекції, практичні заняття, метод демонстрацій, мультимедійний, виконання завдань. Для глибшого ознайомлення з овочевими культурами планується проводити практичні заняття в НДП «Плодоовочевий сад».

#### 8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

##### 8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

| Вид навчальної діяльності                                                                                   | Результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                 | Оцінювання |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Модуль 1. Біологічні особливості овочевих культур. Загальні прийоми догляду за рослинами та збирання врожаю |                                                                                                                                                                                                                                                                     |            |
| Практична робота 1                                                                                          | Знати біологічні особливості овочевих культур, класифікації: ботанічну, господарську та агробіологічну.                                                                                                                                                             | 15         |
| Практична робота 2                                                                                          | Знати способи розмноження овочевих культур. Вміти розрізняти насіння овочевих культур за зовнішніми ознаками                                                                                                                                                        | 20         |
| Практична робота 3                                                                                          | Аналізувати способи сівби насіння та висаджування розсади для забезпечення оптимальної площі живлення рослин. Вміти визначити площу живлення рослин, та густоту рослин на одиниці площі. Розрізняти способи сівби насіння та висаджування розсади овочевих культур. | 5          |
| Самостійна робота 1                                                                                         | Знати загальні прийоми догляду за овочевими рослинами, вміти визначати оптимальні строки їхнього виконання. Розрізняти види стиглості овочевих культур та способи збирання врожаю.                                                                                  | 10         |

|                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                           |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Модульна контрольна робота 1.                                                                                    |                                                                                                                                                                                           | <b>50</b>  |
| <b>Всього за модулем 1</b>                                                                                       |                                                                                                                                                                                           | <b>100</b> |
| <b>Модуль 2. Овочеві культури агробіологічних груп капустяні та плодові. Технологія їх вирощування</b>           |                                                                                                                                                                                           |            |
| Практична робота 1                                                                                               | Знати морфологічні особливості видів капуст. Застосовувати вимоги до умов навколишнього середовища відповідно до групи стиглості та виду.                                                 | <b>5</b>   |
| Практична робота 2                                                                                               | Знати морфологічні особливості рослин родини пасльонові. Застосовувати біологічні особливості в технологіях вирощування залежно від призначення продукції.                                | <b>10</b>  |
| Практична робота 3                                                                                               | Знати морфологічні особливості рослин родини гарбузові. Застосовувати біологічні особливості в технологіях вирощування залежно від призначення продукції.                                 | <b>10</b>  |
| Практична робота 4                                                                                               | Знати морфологічні особливості рослин родини бобові та кукурудзи цукрової.. Застосовувати біологічні особливості в технологіях вирощування залежно від призначення продукції.             | <b>5</b>   |
| Самостійна робота 2                                                                                              | Вміти розробляти технологію вирощування рослин агробіологічних груп капустяні та плодові                                                                                                  | <b>10</b>  |
| Модульна контрольна робота 2.                                                                                    |                                                                                                                                                                                           | <b>60</b>  |
| <b>Всього за модулем 2</b>                                                                                       |                                                                                                                                                                                           | <b>100</b> |
| <b>Модуль 3. Овочеві культури групи коренеплоди, цибулинні, зеленні і багаторічні. Технологія їх вирощування</b> |                                                                                                                                                                                           |            |
| Практична робота 1                                                                                               | Знати морфологічні особливості рослин агробіологічної групи коренеплідні.. Застосовувати біологічні особливості в технологіях вирощування залежно від призначення продукції.              | <b>10</b>  |
| Практична робота 2                                                                                               | Знати морфологічні особливості рослин агробіологічної групи цибулинні. Застосовувати біологічні особливості в технологіях вирощування залежно від призначення продукції.                  | <b>10</b>  |
| Практична робота 3                                                                                               | Знати морфологічні особливості рослин агробіологічної групи зеленні. Застосовувати біологічні особливості в технологіях вирощування залежно від виду рослин та призначення продукції.     | <b>5</b>   |
| Практична робота 4                                                                                               | Знати морфологічні особливості рослин агробіологічної групи багаторічні. Застосовувати біологічні особливості в технологіях вирощування залежно від виду рослин та призначення продукції. | <b>5</b>   |
| Самостійна робота 3                                                                                              |                                                                                                                                                                                           | <b>10</b>  |
| Модульна контрольна робота 3                                                                                     |                                                                                                                                                                                           | <b>60</b>  |
| <b>Всього за модулем 3</b>                                                                                       |                                                                                                                                                                                           | <b>100</b> |
| <b>Навчальна робота</b>                                                                                          | <b><math>(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70</math></b>                                                                                                                                             |            |

|                |                                    |
|----------------|------------------------------------|
| Екзамен/залік  | 30                                 |
| Всього за курс | (Навчальна робота + екзамен) ≤ 100 |

### 8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка за національною системою (екзамени/заліки) |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------|
| 90-100                               | відмінно                                          |
| 74-89                                | добре                                             |
| 60-73                                | задовільно                                        |
| 0-59                                 | незадовільно                                      |

### 8.3. Політика оцінювання

|                                                 |                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Політика щодо дедлайнів та перескладання</b> | Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). |
| <b>Політика щодо академічної доброчесності</b>  | Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу   |
| <b>Політика щодо відвідування</b>               | Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)     |

### 9. Навчально методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни  
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=378>
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти;
- таблиці, графіки, відеофільми.
- зразки насіння та садивного матеріалу.

### 10. Рекомендовані джерела інформації

1. Яровий Г.І., Романов О.В. Овочівництво: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2025. 504 с.
2. Вітанов О.Д. Присадибне овочівництво: науково-практичний посібник (2-е вид.) Київ: Видавничий дім «Вініченко», 2023. – 156 с.
3. Кутовенко В.Б., Шеметун, О.В., Гаврись І.Л. Прогресивні технології овочівництва відкритого і закритого ґрунту // Навчальний посібник. К.: Компрінт, 2019 р., 328 ст.
4. Чернищенко В.І., Пашковський, Кирий П.І. Сучасні технології овочівництва відкритого ґрунту. Житомир: «Рута» - 2018 р.
5. Кутовенко В.Б., Міхаліна І.Г. Сучасні технології вирощування овочевих культур // Навчальний посібник. Вінниця, 2013 р., 263 ст.
6. Лихацький В.І. Овочівництво практикум / Лихацький В.І., Улянич О.І, Гордій М.В. та інші – Вінниця, 2022 р. – 431 с.
7. Науково-виробничий журнал «Овочівництво».
8. Науково-виробничий журнал «Овочі і фрукти».
9. [www.ovoch.com](http://www.ovoch.com)
10. [www.agromage.com](http://www.agromage.com)
11. <http://elearn.nubip.edu.ua>